

Kokous 1/2023

Tiistaina 24.1.2023 kello 10–12.13,
Teamsilla

Osallistujat: Anne Hartoneva, Juho Martikainen, Maiju Kolehmainen, Annika Finnberg, Inka Grönqvist, Eeva Havas, Hanna Hemminki-Salin, Ari Juuti, Marja Kiiski, Katja Kirilov, Maaria Kuisma, Tiina Larikka, Jarkko Nieminen, Tommi Saarinen, Tea Ståhlberg, Lauri Pesonen

1. Jäsenmuutos

Inka Grönqvist Tuomioistuinvirastosta on tullut työryhmäjäseneksi Kaisa Puron tilalle.

Maiju Kolehmainen oikeusministeriön kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosastolta on tullut työryhmäjäseneksi.

2. Lokakuun kokouksen korjattu pöytäkirja, marraskuun kokouksen pöytäkirja, liitteet

Pöytäkirjat liitteineen hyväksyttiin.

3. Tehtävänjakoa koskevat pykäläluonnokset, lakiluonnosliitteen 5–12 §:t

5 § Vankien kuljettaminen

Pykälän 3 momentista keskusteltiin, täsmennetäänkö perusteluissa poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen esitutkintatehtäviin liittyvien vankeusrangaistusta suorittavien ja tutkintavankien kuljetusten tarkoittavan kaikkea tuon aikaista kuljettamista, myös esimerkiksi kuljettamista akuutin tarpeen vaatimaan terveydenhuoltoon (lakiluonnoksen alaviite 4). Turvaamista koskevien kysymysten ja kustannusten jaon näkökulmasta säännöstä täsmennetään ja selvennetään myös säännöksen perusteluissa.

6 § Kiinniotettujen ja pidätettyjen kuljettaminen

Todettiin, että säännöksen rakennetta muutetaan kahdeksi virkkeeksi niin, että poliisin vastuusta säädetään omassa virkkeessään ja Tullin ja Rajavartiolaitoksen vastuista omassaan. Poliisin toimivaltuuksien osalta on syytä ottaa säännökseen teknisesti laajempi sanamuoto, jotta muun kuin poliisi- ja pakkokeinolain nojalla vapautensa menettäneiden kuljetustilanteet saadaan sisällytettyä säännöksen soveltamisalaan. Todettiin myös, että sanamuodot muutetaan muotoon ”kiinni otettujen”, ”pidätettyjen” sekä ”muiden lain nojalla säilytettyjen”, sillä konkreettinen kiinniottaja voi olla eri taho kuin se, jonka päätöksestä kiinniotto tapahtuu.

7 § Kuljettaminen omaisuuden noutamiseksi

Todettiin, että säännökseen tulisi lisätä tuomioistuimen lisäksi muu toimivaltainen viranomainen, koska säännöksessä mainituista toimenpiteistä määräävät myös muut kuin tuomioistuin.

8 § Ulkomaalaislain nojalla kuljetettavat

Keskusteltiin säännöksen ja soveltamisalasäännöksen yhteensopivuudesta. Todettiin, että säännökseen palataan tarkemmin myöhemmin.

9 § Muiden vapautensa menettäneiden kuljettaminen

Keskusteltiin viranomaisten toimivaltuuksista ja siitä, mitä kuljetustehtäviä lain soveltamisalaan kuuluu. Todettiin, että säännöksen tulee vastata akuutteihin kuljetustarpeisiin.

10 § Kuljetusviranomaisten välinen sopimus kuljetustehtävien hoitamisesta

Todettiin, että 10 § on pääpiirteittäin kunnossa. Keskusteltiin siitä, miltä osin voidaan sopimuksin poiketa vastuunjaosta. Sopimuksenvaraisissa tilanteissa olisi otettava huomioon, että kuljettavan viranomaisen on sovellettava kuljetettavan statuksen perusteella määräytyvää lainsäädäntöä.

11 § Kuljetusviranomaisten välinen virka-apu kuljetustehtävissä

Pohdittiin, tulisiko virka-avun sijaan huolehtia kuljetusviranomaisten välisestä avun antamisesta kuljetustehtävissä sopimuksilla, joka olisi toimivaltuuksien säätämisen kannalta vastavuoroinen ja vapaamuotoisempi vaihtoehto. Toisaalta sopiminen voisi esimerkiksi muodostaa valtakunnallisesti vaihtelevia käytäntöjä. Virka-apusäännös olisi luonteeltaan velvoittavampi. Todettiin kahdensuuntaisen virka-apusäännöksen olevan tarpeellinen ja päätettiin, että valmistellaan helmikuun kokoukseen siitä pykäläehdotus.

12 § Kuljetuspalvelun hankkiminen yksityiseltä palveluntuottajalta

Todettiin, että 12 § on pääpiirteittäin kunnossa.

Pykälän 1 momentin säännöstä täsmennetään siltä osin, mitä tarkoitetaan kuljetusajoneuvon varustamisella ja luovuttamisella kuljetusviranomaisen tehtävän suorittamiseksi.

Keskusteltiin siitä, että säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin reitti- ja julkisen liikenteen käyttö. Oikeusministeriön julkisoikeusyksiköltä varmistetaan, ettei näissä tilanteissa ole kysymys julkisen hallintotehtävän suorittamisesta. Lisäksi selvitetään, miten säännös saataisiin vastaamaan myös mahdollisten kiireellisten poikkeustilanteiden kuljetustarpeisiin.

4. Lain soveltamisalaa koskeva pykäläluonnos, lakiluonnosliitteen 1 §

1 § Soveltamisala

Todettiin, että selvitetään sotilasviranomaisten ottamista lain soveltamisalaan.

5. Lakiluonnosliitteen seuraavien pykälien alustava käsittely

2 § Suhde muuhun lainsäädäntöön

Pykälän 1 momentin osalta todettiin, että lähtökohtaisesti säädettäisiin tarvittavat toimivaltuudet käsiteltävänä olevaan lakiin. Pääsääntöisesti kuljetettavan status ratkaisee sen, mitä lainsäädäntöä viranomaisen soveltaa. Oltiin yhtä mieltä siitä, että säännös on haastava ja sen muotoileminen selkeästi ei ole helppoa. Säännöksen työstämistä edelleen jatketaan.

Pykälän 2 momentista keskusteltiin sen rajaamisesta nimenomaisesti kuljetettaviin ja vapautensa menettäneisiin.

3 § Kuljetusviranomaisten virkamiesten toimivaltuuksien ja päätösvallan vastaavuus

Todettiin, että säännös on välttämätön, mutta haastava säätää selkeästi. Lähtökohtaisesti säädettäisiin tarvittavat toimivaltuudet tähän lakiin. Säännöksen työstäminen edelleen jatkuu. Finnberg lupasi selvittää, onko Rikosseuraamuslaitoksessa mahdollisesti muitakin, jotka hoitavat näitä tehtäviä.

- ➔ 3 luku, 14–17 §: Kuljetuksen suorittaminen
 - Todettiin, että käsitellään pykälät ensi kerralla.

6. Yhteistyöryhmän työskentelystä

Kirilov esitteli Pirkanmaan kuljetuspilotin tilannetta. Esityksen diat toimitetaan tämän pöytäkirjan liitteenä.

7. Seuraava kokous

Seuraava kokous on 28.2.2023 kello 13–15 Teamsilla.

- Tässä kokouksessa keskusteltujen aiheiden jatkokäsittely
- Lakiluonnosliitteen 2 ja 3 §:n sekä 3 luvun yksityiskohtainen käsittely
- Kuljetettavan kohtelua, olosuhteita ja oikeusasemaa koskevan 4 luvun alustava käsittely

8. Kevätkauden 2023 muut kokoukset

- 28.3. – aiheina kuljetettavien kohtelu, olosuhteet ja oikeusasema yksityiskohtaisesti; valvonta ja turvaamistoimenpiteet sekä ulkomaalaislain nojalla kuljetettavat alustavasti
- 26.4. – aiheina valvonta ja turvaamistoimenpiteet sekä ulkomaalaislain nojalla kuljetettavat yksityiskohtaisesti; tietojenvaihto (myös vankipassi) ja muutoksenhaku alustavasti
- 25.5. – aiheina tietojenvaihto ja muutoksenhaku yksityiskohtaisesti

- Tutustuminen Helsingin käräjäoikeuden kuljetettavien säilytystilaan keväällä 2023
 - o Pidetään erikseen kokouksesta. Anne laittaa aikatauluehdotuksia.

9. Työryhmän määräajan jatkaminen

Työryhmän toimikaudelle haetaan jatkoa vuoden 2023 loppuun. Määräajan pidentä perustelevat selvitettävät asiat erityisesti lain soveltamisalasta ja kuljetusviranomaisten mahdollisuuksista soveltaa muiden viranomaisten toimialaan kuuluvaa lainsäädäntöä. Lisäksi säädösvalmistelussa tarvittavia havaintoja Pirkanmaan pilotista ei ole vielä käytössä.

10. Pöytäkirjan liite

- Pykäläluonnokset
- Katja Kirilovin diaesitys yhteistyöryhmän työskentelystä